

Naslov knjige
Vodič za hadž i umru
znamenja, odlike i pravni propisi

Autor

Safet Kuduzović

Lektor

Sumeja Đurić, prof.

DTP

Harun Delić

Recenzija

Mr. Hakija Kanurić,
Hfz. Abdurrahman Kujević, prof.
Kurra hfz. Dževad Gološ, prof.
Amir Durmić, prof.

Izdavač

Autor

Tiraž

1000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-57(532)

KUDUZOVIĆ, Safet

Vodič za hadž i umru : znamenje, odlike i pravni propisi
/ Safet Kuduzović. - Sarajevo : autor, 2014. - 159 str. ; 24 cm

Bibliografija i bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-0338-0-3

COBISS.BH-ID 21324294

Safet Kuduzović

**Vodič za hadž i umru
znamenja, odlike i pravni propisi**

Sarajevo, 2014.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Uzvišeni Allah kaže:

﴿٩٧﴾...وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا...

“Hodočastiti Kabu, radi Allaha, dužan je svako ko bude u mogućnosti do nje doći.” (Alu Imran, 97)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

“Ko obavi hadž u ime Allaha i ne bude (u vrijeme hadža) spolno općio sa suprugom, niti učinio neki drugi prijestup (griješ), vratit će se (svome domu čist od grijeha) kao na dan kada ga je majka rodila.”

UVOD

Primarni cilj stvaranja čovjeka jeste uspostavljanje principa istinske vjere i robovanja Svevišnjem Stvoritelju, što je i najveća dužnost šerijatskog obaveznika.

Ispravno i iskreno obožavanje Uzvišenog Stvoritelja manifestira se čvrstim ubjeđenjem u srcu i praktičnim primjenjivanjem islamskih propisa. Čovjekovo vjerovanje u Allaha neće biti ispravno ukoliko ne bude popraćeno djelima. Kada je riječ o djelima, tada namaz, post, zekat i hadž imaju posebno i neuporedivo mjesto jer se tretiraju temeljnim stubovima na kojima opstoji praktični dio islama koji se odnosi na izvršavanje tjelesnih ili materijalnih zaduženja, a neki ibadeti vezani su za oboje. Namaz i post su čisto tjelesna obredoslovlja, za razliku od zekata koji je isključivo imovinska obaveza. Što se tiče hadža, on objedinjuje oba vida ibadeta, i materijalni i tjelesni. Za obavljanje hadža potreban je imetak, u protivnom, šerijatski obaveznik tretira se kao onaj koji nije u mogućnosti doći do Kabe. Da bi hadž bio primljen kod Uzvišenog Stvoritelja, mora, kao i drugi ibadeti, biti obavljen iskreno, radi Allaha, i u skladu sa sunnetom Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*. Uzvišeni Allah neće primiti djelo u kojem ima primjesa širka. Dakle, hadž zahtijeva bezrezervnu iskrenost i predanost Plemenitom Stvoritelju i samo u tom slučaju hadžija može očekivati potpunu nagradu za obavljeni ibadet, s jedne strane, i vidne promjene u pogledu svoga imana – čvrstog vjerovanja, s druge strane.

Hadž sadrži brojne koristi različitih dimenzija koje se reflektiraju na pojedince i društvo u cijelosti. Neke od najizrazitijih koristi i ciljeva hadža jesu sljedeće:

Prvo, ispoljavanje Allahove jednoće – tevhida i odricanje od širka – idolatrije. Islam i širk su nespojiva ubjeđenja.

Drugo, velika nagrada koju za obavljenu hadž daje Uzvišeni Gospodar.

Treće, ostvarenje istinske bogobožnosti.

Četvrto, spominjanje i veličanje Allaha.

Peto, prisjećanje na prijašnje Allahove poslanike i njihove neizmijenjene vjerezakone.

Šesto, privikavanje duše i tijela na slijeđenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Sedmo, razlikovanje od idolopoklonika i bezbožnika.

Osmo, jačanje bratske veze među muslimanima.

Deveto, odgoj ljudi i privikavanje na lijepe moralne osobine.

Deseto, praktična realizacija principa umjerenosti i srednjeg puta.

Jedanaesto, prisjećanje na proživljenje.

Jedna od velikih Allahovih blagodati prema ljudima jeste blagodat Kabe, Allahove kuće, koja je poznata kao prvi hram koji je podignut za ljude i jedini hram na Zemlji oko kojeg je dozvoljeno obilaziti čineći ibadet Plemenitom Stvoritelju.

Osnovni i jedini cilj posjećivanja Kabe treba biti pokornost Stvoritelju u izvršavanju Njegovih naredbi, a nikako da posjeta Kabe dobije dimenziju ili formu pukog izleta, provoda, godišnjeg odmora, trgovine, turizma, avanture i slično.

Musliman, dok je mlad i zdrav, treba iskoristiti priliku i posjetiti Kabu, jer ne zna šta se u budućnosti može ispriječiti na tom putu i onemogućiti mu da obavi toliko željeni hadž.

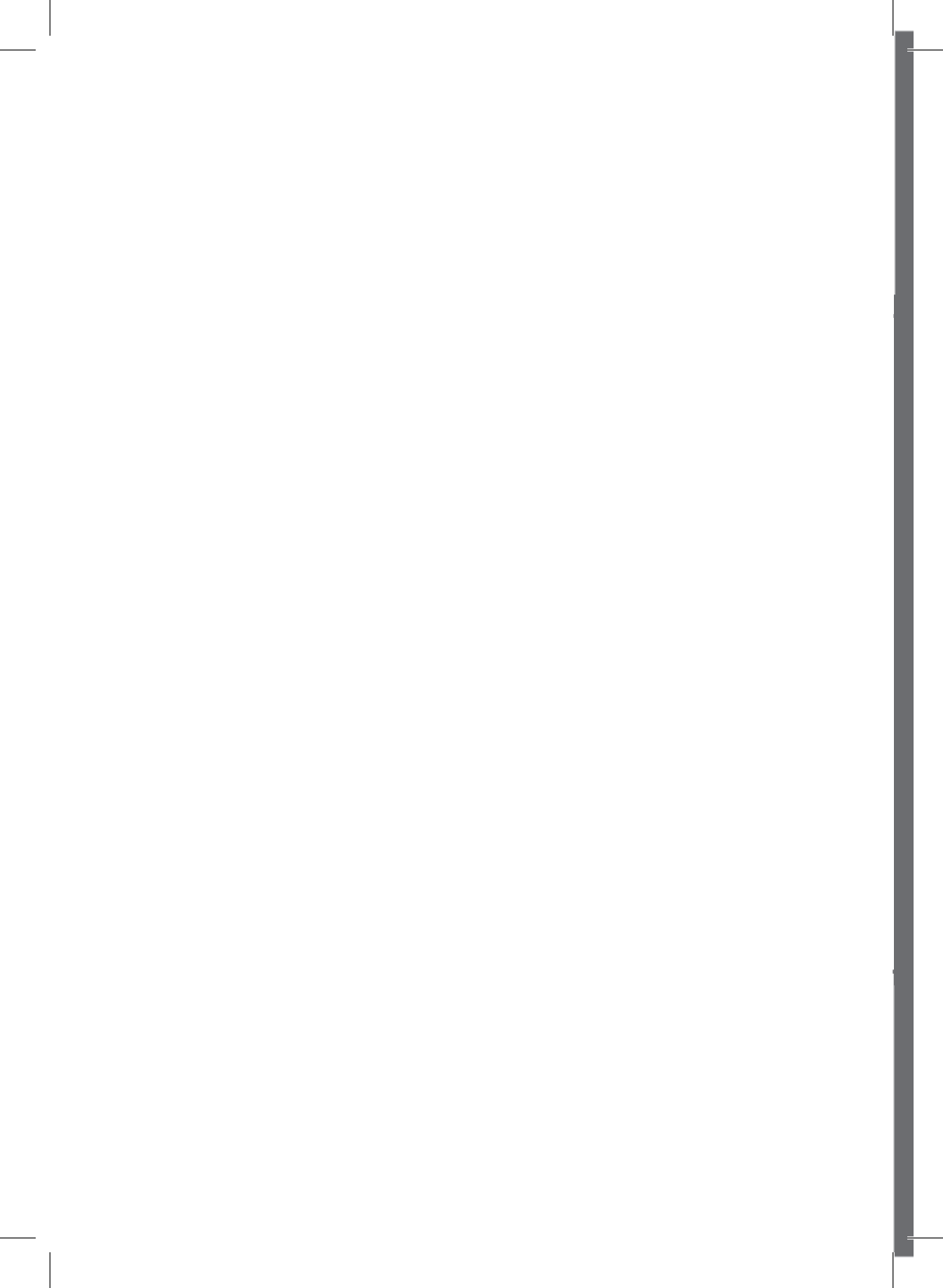
Svaki hodočasnik treba nastojati da obavi hadž u najpotpunijoj formi, jer se može očekivati da samo takav hadž bude mebrur – primljen, što je želja svakog vjernika. Islamski učenjaci imaju različita mišljenja u pogledu značenja mebrur hadža. Od tih mišljenja izdvajamo sljedeća:

- hadž koji je obavljen s iskrenom namjerom, isključivo radi Allaha,
- hadž u čijim obredima nema griješenja,
- hadž koji je primljen kod Gospodara,
- hadž u kojem nema pretvaranja – rijaluka, niti težnje za reputacijom,
- hadž nakon kojeg osoba nije nepokorna Stvoritelju,
- hadž nakon kojeg je srce vezano za ahiret, a ne za dunjaluk,
- hadž čiji su sastavni dijelovi obavljeni na najpotpuniji način, u skladu sa sunnetom Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,
- hadž nakon kojeg je osoba bogobojaznija i bolja u odnosu na vrijeme prije hadža.

Autor

Sarajevo,

5. zul-ka'de 1434. h. g. / 9. septembar 2013.

**HISTORIJAT
MEKE**

ODLIKE MEKE

1. Meka je najdraže mjesto Uzvišenom Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.¹
2. Meka je sveti grad.
3. U Meki se ne smije nositi oružje niti ratovati.
4. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dovio je za Meku.
5. Ibrahim, alejhis-salam, dovio je za stanovnike Meke.
6. U Meki je blagoslov – bereket.
7. Dedžal ne može ući u Meku.
8. Allah posebno mrzi osobu koja čini grijeh u Meki.
9. Meka je pošteđena opće kazne.

Odlike Mesdžidul-harama

1. Mesdžidul-haram je prva džamija koja je sagrađena na Zemlji.

¹ Budući da je cilj ovog vodiča upoznati hadžiju s osnovnim znamenjima u Meki i Medini, kao i propisima hadža i umre, ukratko, bez posebnog dokazivanja i debatiziranja, nećemo spominjati izvore hadisa bilo da su citirani u prijevodu ili da su korišteni kao dokaz za određenu odliku. Svi hadisi koji su korišteni u vodiču imaju status vjerodostojnih ili u krajnjem slučaju dobrih predanja.

2–5. Mesdžidul-haram je blagoslovljen, siguran, putokaz i u njemu su znamenja očevidna.

6. Namaz u Mesdžidul-haramu ima posebnu vrijednost.

7. Dozvoljeno je krenuti na putovanje s ciljem posjete Mesdžidul-harama.

8. Najbolji izvor na Zemlji nalazi se u Mesdžidul-haramu.

Presjek izgradnje Mesdžidul-harama u prva tri stoljeća islama

Kada je Ibrahim, alejhis-selam, sagradio Kabu, oko nje nije bilo nikakvih drugih objekata jer se, iz velikog poštovanja prema Kabi, niko nije usuđivao da podiže građevine oko nje. Tako je potrajalo sve do vremena Kusajja b. Kilaba, jednog od Poslanikovich, sallallahu alejhi ve sellem, predaka, koji se domogao ključa Kabe i naredio ljudima da grade kuće oko nje sa svih strana.

Nakon pojave Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, stanje oko Kabe nije se bitnije promijenilo, osim što se broj kuća povećao, a ni u vrijeme Ebu Bekrovog hilafeta nije bilo značajnijih promjena.

Uvidjevši da se broj muslimana znatno povećao, a time i posjetitelja Kabe, drugi pravedni halifa Omer b. El-Hattab odlučio je proširiti prostor oko Kabe. To je bilo prvo proširenje Mesdžidul-harama. Omer b. El-Hattab otkupio je kuće koje su se nalazile u neposrednoj blizini Kabe i srušio ih, a zatim je naredio podizanje zida oko Mesdžidul-harama na kojem je ostavljeno nekoliko vrata – koja su bila u istoj ravni kao i ona u vrijeme Kusajja – kroz koja su posjetitelji ulazili i izlazili iz džamije. Omer b. El-Hattab odlučio se na ovu adaptaciju i proširenje nakon velike poplave koja je zadesila džamiju 17. h. g.

Povećan broj posjetitelja prisilio je trećeg halifu Osmana b. Affana na ponovno proširenje džamije. Osman je prvi koji je digao nadstrešnicu nad džamijom.

Za vrijeme svog namjesništva u Meki, Abdullah b. Ez-Zubejr natkrio je džamiju u potpunosti ili jedan njen dio, ne zna se pouzdano.

Abdumelik b. Mervan nije proširivao džamiju, već je njene zidove i plafon podigao u visinu. Plafon je prekrpio ilovačom, a vrh svakog stuba ukrasio je s pedeset miskala zlata.

Velid b. Abdumelik srušio je prepravke svoga oca Ibn Mervana i ponovo je renovirao džamiju. Džamijske stubove obložio je mramornim pločama, a njihove vrhove zlatnim oblogama. Vrata Kabe i njen oluk, odnosno slivnik, obložio je tankim zlatnim pločama, a plafon je ukrasio posebno lijepom ilovačom. Cjelokupnu džamijsku unutrašnjost pojačao je mramornim stubovima čije je vrhove ukrasio nanizanim biserjem.

Drugi abasijski vladar Ebu Džafer el-Mensur proširio je džamiju sa svake strane, osim s južne strane na kojoj u tom vremenu nije postojala mogućnost proširenja, a jedan od razloga bile su i jake poplave kojima je bio izložen taj dio džamije. Ebu Džafer je otkupio veliki broj kuća i taj prostor pripojio Mesdžidul-haramu, tako da je njegova površina udvostručena u odnosu na raniji period. On je prvi popločao Hidžr mramornim pločama.

Treći abasijski vladar Muhammed b. El-Mensur el-Mehdi naredio je tadašnjem kadiji u Meki da otkupi veliki broj mekanskih kuća, poruši ih i proširi džamiju, izdvojivši za to neopisivo veliki imetak.

U drugoj polovini trećeg hidžretskog stoljeća, u vrijeme El-Muatedida, došlo je do novih izmjena na Mesdžidul-haramu.

U današnjem vremenu naglo se povećao broj hodočasnika, tako da je vlast Kraljevine Saudijske Arabije bila prisiljena da pristupi proširenju i nadogradnji džamije. Prvo proširenje izvedeno je u vrijeme kralja Sauda b. Abdulaziza, a drugo u vrijeme kralja Fahda b. Abdulaziza. Tako je Kraljevina Saudijska Arabija povećala površinu Mesdžidul-harama za više od devet puta u odnosu na njegovu prethodnu veličinu.

Odlike Kabe

1. Kaba je prvi hram podignut za ljude.
2. Kaba je kibla svih muslimana.
3. Kaba ima veliku svetost.
4. Uzvišeni Allah čuva Kabu.
5. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, predvođen je u namazu ispred Kabe.
6. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao je unutar Kabe.
7. Prijašnji poslanici posjećivali su Kabu.
8. Dodirivanje jemenskog ugla Kabe briše grijehu.
9. Posebna nagrada dobija se za obavljanje tavafa oko Kabe.
10. Posebna nagrada dobija se za klanjanje noćnog namaza kod Crnog kamena.
11. Obilaženje oko Kabe je kao namaz.
12. Najljepše društvo jeste ono čiji sudionici sjede okrenuti prema Kabi.

Gradnja Kabe

Uzvišeni Allah u časnom Kur'anu spominje da su Ibrahim i Ismail, alejhimas-selam, podizali temelje Drevnog hrama. Što se tiče podatka da je Kaba postojala i prije nego što su Ibrahim i Ismail podigli njene temelje, o tome islamski učenjaci imaju oprečna mišljenja.

Dova koju je Ibrahim učio nakon što je Hadžeru i Ismaila ostavio u Meki, aludira na to da je Kaba bila sagrađena i prije njegovog dolaska u Meku.

Uzvišeni Allah navodi nam riječi Ibrahima, alejhis-selam:

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ
رَبَّنَا لِتُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ
مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

15

“Gospodaru naš, ja sam neke potomke svoje naselio u kotlini u kojoj se ništa ne sije, kod Tvoje časne Kabe, da bi, Gospodaru naš, namaz obavljali; zato učini da srca nekih ljudi čeznu za njima i opskrbi ih raznim plodovima da bi zahvalni bili.”² Na istu činjenicu ukazuju riječi Uzvišenog:

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ ﴿٢٦﴾

“I kada smo kao pribježište Ibrahimu pokazali mjesto gdje je Kaba.”³ Prenosi se da je Abdullah b. Abbas u komentaru ajeta:

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ... ﴿١٢٧﴾

² Ibrahim, 37.

³ El-Hadždž, 26.

“I dok su Ibrahim i Ismail temelje Kabe podizali”⁴, rekao: “Dizali su temelje koji su se prije toga nalazili na istom mjestu.”

Ibrahimova gradnja Kabe

Riječi Uzvišenog Stvoritelja:

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ... ﴿١٢٧﴾

“I dok su Ibrahim i Ismail temelje Kabe podizali”⁵, jasno ukazuju na to da je Ibrahim sa svojim sinom Ismailom bio jedan od graditelja Kabe. Do današnjih dana pored Kabe se nalazi kamen s utisnutim Ibrahimovim stopalima, na kojem je on stajao dok je zidao Kaba.

Opisujući Ibrahimovu, alejhis-selam, gradnju Kabe, Ibn Abbas kaže: “Kad se građevina uzdigla, on (Ismail) je donio ovaj kamen i postavio mu ga, pa je (Ibrahim) stao na njega. Tako je on gradio, a Ismail mu je donosio kamenje.”

Vrelo Zemzem

Vrelo Zemzem je obilni izvor koji datira od vremena Ibrahima, alejhis-selam, i od tada sve do danas ima jednak intenzitet toka.

U Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, sunnetu navode se brojni hadisi koji aludiraju na vrijednost zemzem-vode:

1. Zemzem-voda je najbolja ovosvjetska voda.
2. Zemzem-voda je hrana za gladnog i lijek za bolesnog.

⁴ El-Bekara, 127.

⁵ El-Bekara, 127.

3. Zemzem-voda djeluje za ono za šta se pije.
4. Zemzem je lijek protiv groznice.
5. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, blagoslovio je zemzem-vodu.
6. Licemjeri ne mogu napuniti stomak zemzemom.

Crni kamen

Crni kamen nalazi se u uglu Kabe koji je najbliži njenim vratima i odignut je od zemlje više od jednog metra. Ovaj kamen obložen je crnom masom koja je uokvirena srebrenim okvirom. Od Crnog kamena u ovoj masi nalazi se samo osam manjih djelića koji se razlikuju po svojoj veličini i mogu se lahko uočiti i osjetiti prilikom dodira. Prema tome, puki dodir ili ljubljenje crne mase ne tretira se dodirivanjem Crnog kamena.

Ovaj kamen spušten je iz Dženneta i bio je bjelji od mlijeka, ali je pocrnio zbog ljudskih grijeha. Postoje izjave koje ukazuju na to da je samo vrh kamena pocrnio, dok je ostali njegov dio i dalje bijel. Što se tiče obima Crnog kamena, uglavnom se spominje dužina podlaktice ili kosti podlaktice, a što se tiče njegove širine, ona iznosi trećinu podlaktice.

Odlike Crnog kamena

1. Crni kamen je džennetskog porijekla.
2. Crni kamen je džennetski rubin.
3. Crni kamen svjedočit će onome ko ga dotakne iskreno vjerujući.
4. Dodirivanje Crnog kamena briše grijeha.
5. Uzvišeni Allah prima dovu upućenu kod Crnog kamena.

Jemenski ugao

Jemenski ugao nazvan je ovim imenom jer je ovaj ugao Kabe okrenut južno prema Jemenu. To je prvi ugao koji dolazi prije Crnog kamena u toku tavafa. Doticanje ovoga ugla tokom tavafa potvrđeno je vjerodostojnim hadisima, a također je potvrđeno da dodirivanje jemenskog ugla briše grijeh.

Mekamu Ibrahim

Jedno od velikih znamenja Kabe jeste Mekamu Ibrahim, odnosno kamen na kojem je Ibrahim, alejhis-selam, stajao dok je gradio Kabu. Hiljadama godina ljudi gledaju Mekamu Ibrahim s utisnutim stopalima Allahovog poslanika Ibrahima, alejhis-selam. Kroz dugu historiju, ovi otisci znatno su promijenjeni u odnosu na njihov prvobitni oblik. To su danas dvije udubine vidno veće od ljudskih stopala. Stalna potiranja posjetitelja Kabe i hadžija po Mekamu Ibrahimu dovela su, kroz dugi niz stoljeća, do proširenja udubina. Kamen je danas zaštićen velikim staklenim okvirom koji sprečava da ga hodočasnici direktno dodiruju.

18

Odlike Mekamu Ibrahima

1. Mekamu Ibrahim spominje se u časnom Kur'anu.
2. Mekamu Ibrahim jedno je od osnovnih obilježja Harema.
3. Allah je naredio da se iza Mekamu Ibrahima obavlja namaz.
4. Mekamu Ibrahim je džennetski rubin.

Multezem

Multezem je prostor između Crnog kamena i vrata Kabe.

Ta razdaljina iznosi oko dva metra. Abdullah b. Amr kaže: “Vidio sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako je svoje grudi i lice priljubio uz Multezem.” Ibn Abbas je govorio: “Ko god stane između Crnog kamena i vrata i zamoli Allaha, vidjet će, barem nešto, od onoga što je tražio.”

Hidžr

Sadašnji oblik Kabe ne odgovara u potpunosti njenom izgledu u vrijeme Ibrahima, alejhis-selam. Jemenski ugao i ugao u kojem je smješten Crni kamen ostali su na temeljima Ibrahima, alejhis-selam, za razliku od druga dva ugla, iračkog i šamskog, gdje je dimenzija Kabe umanjena za šest podlaktica. Na toj strani danas se nalazi veliki polukružni zid visine oko 1,6 metara. Kada su Kurejševici u predislamskom vremenu obnavljali Kabu, ponestalo im je halal imetka, a prezirali su da njenu gradnju nastave haram imetkom, pa su je skratili s te strane. Dakle, Hidžr je dio Kabe iako danas nije sastavni dio njene građevine.

Plašt Kabe

Historijski dokazi upućuju na to da je Kaba i u predislamskom vremenu bila prekrivena. Što se tiče prekrivanja Kabe u vrijeme poslanstva i nakon smrti Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ta je praksa prenošena s koljena na koljeno.

U naše vrijeme plašt Kabe se mijenja svakog devetog zul-hidžeta, tj. na dan Arefata. Iz mekanske tvornice, namijenjene isključivo za proizvodnju plašta Kabe, u kojoj je zaposleno preko dvije stotine radnika, donosi se četrdeset sedam pojaseva širine devedeset sedam centimetara i dužine četrnaest metara, kojim se prekrivaju sve četiri strane Kabe. Platno je satkano od šest stotina i sedamdeset kilograma

prirodne svile. Na visini od devet metara postavlja se poprečni pojas širine devedeset pet centimetara koji obavija cijelu Kabu i na kojem su, tankim srebrenim nitima, preliveanim zlatom, utkani kur'anski ajeti.

Svake godine prave se dva nova prekrivača: jedan se postavlja na Kabu, a drugi je rezervni u slučaju oštećenja postojećeg. Proizvodnja ovih prekrivača košta dvadeset miliona saudijskih rijala (oko četiri miliona eura).

Unutrašnji plašt Kabe

Ne postoje predanja o tome da je u vrijeme paganstva, niti u prvim stoljećima islama, unutrašnjost Kabe bila prekrivena. Prvi ko je spomenuo unutrašnji plašt Kabe bio je Ibn Džubejr (579. h. g.), iako se ne može pouzdano tvrditi u kojem je periodu uvedena ova praksa. Nakon tog vremena, unutrašnji plašt mijenjan je u dužim vremenskim razmacima iz razloga što nije izložen raznim vremenskim promjenama kao vanjski plašt. Današnji plašt je zelene boje i na njemu su ispisani kur'anski ajeti i zikrovi.

Safa i Merva

Safa i Merva su dva brežuljka koja se nalaze u neposrednoj blizini Kabe, iako je Safa znatno bliža Kabi. Razdaljina između Safe i Merve iznosi oko tri stotine i sedamdeset pet metara.

Danas je ovaj prostor, kao i ostali dijelovi Harema, prekriven mramornim pločama i opremljen velikim rashladnim uređajima koji uveliko olakšavaju hodanje između Safe i Merve.

Arefat

Arefat je velika ravnica čija površina iznosi nepunih

jedanaest kvadratnih kilometara. Arefat leži jugoistočno od Meke i nalazi se van zaštićene zone (ar. el-harem), a udaljen je od Mesdžidul-harama oko osamnaest kilometara.

Džamija Nemira

Neposredno uz granicu Arefata nalazi se džamija Nemira koja je sagrađena polovinom drugog hidžretskog stoljeća. Pročelje džamije nalazi se van granica Arefata, dok njen većinski dio pripada Arefatu.

Muzdelifa

Muzdelifa je mjesto između Arefata i Mine. Od Arefata je udaljena šest kilometara, od Mesdžidul-harama osam kilometara, a od džamije El-Hajf i džemreta pet kilometara. Po svojoj površini nešto je manja od Arefata. Kompletan prostor Muzdelife nalazi se u zaštićenoj zoni.

Na Muzdelifi se nalazi džamija koja se zove Mešaril-haram i koja je sagrađena početkom trećeg hidžretskog stoljeća i to na mjestu na kojem je stajao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prije nego što se zaputio prema Mini.

Mina

Mina je poznato mjesto obavljanja hadžskih obreda i nalazi se u neposrednoj blizini Meke. Udaljena je od Mesdžidul-harama oko četiri kilometra. Njena površina iznosi oko šest i po kvadratnih kilometara. Cijela Mina nalazi se u zaštićenom prostoru.

Mina je mjesto gdje hadžije provode najviše vremena u cjelokupnim obredima.

Pećina Sevr

Pećina Sevr nalazi se jugoistočno od Meke i u njoj su izvjesno vrijeme boravili Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i Ebu Bekr skrivajući se od mekanskih mušrika na putu hidžre u Medinu.

Džamija El-Hajf

Džamija El-Hajf nalazi se na Mini u neposrednoj blizini džemreta. U ovoj džamiji klanjao je naš Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na Oproštajnom hadžu. Također, ranije je u njoj klanjalo drugih sedamdeset poslanika, a jedan od njih bio je i Musa, alejhis-selam.

Pećina Hira

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dolazio je u ovu pećinu prije poslanstva i u njoj se osamljivao i provodio vrijeme u pobožnosti. U pećini Hira počela je objava Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Podaci o lokaciji na kojoj se nalazi ova pećina prenošeni su s generacije na generaciju. Pećina je udaljena od Harema oko četiri kilometra.

A decorative white frame with intricate, symmetrical scrollwork and pointed corners, centered on a dark gray background. The frame contains the text 'HISTORIJAT MEDINE'.

HISTORIJAT MEDINE